

Belediyelerin Öncelikleri ve Kent Bilgi Sistemleri

Belediyelerin portföylerinde yer alan işler hangi ölçütlere göre sıralanır? Bir işin ya da yatırımın başkasından daha önemli olmasını belirleyen nedenler nelerdir? Bir karar verici, gelecek açısından düşündüğünde masasındaki işleri neye göre sıralar? Diyelim ki, kent bilgi sistemi gündeme gelse bu yatırımı diğerlerinin arasında nereye yerleştirir?

Franz-Josef BEHR, “**Stratejik GIS-Yönetimi (Strategisches GIS-Management)**” başlıklı kitabında mekansal içerikli projelerin özelliklerine ilişkin şu vurguları yapıyor:

Görevin Kendine Özgüllüğü: Bir GIS projesinin kurulumu, siyasal, stratejik, yönetsel ve insan kaynakları gibi belirli çevre koşulları içinde uygulanır. Böylesi bir projeye başlayan birçok insan için, bir GIS uygulaması, mesleki yaşamında çok önemli bir dönemi oluşturmaktadır. Proje, kurum için de, farklı olanakları ve sonuçları açısından köklü bir yenilik anlamına gelmektedir.

Zamansal Sınırlama: Bir GIS sisteminin kurulumu, sonuçta tanımlanmış bir takvim içinde gerçekleşir.

Önem: GIS projesi, insan kaynakları ve finansman açısından doğuracağı sonuçların yanı sıra, kurum içinde iş organizasyonu ve verilerin işlenmesi açısından da büyük bir öneme sahiptir.

Karmaşıklık: Kurumun öncelikli görevlerinin yanı sıra, GIS-teknolojisi, organizasyon, veri modelleme ve veri tabanı teknolojisi, network, kurum için intranet, bilgisayar grafiği, mekansal analizler, kartoğrafya gibi birçok disiplinle ve alanla ilişkili bir sistem kurulmaktadır. Bu karmaşıklığın kavranması ve gözetilmesi gerekir.

Kapsam: Kural olarak çeşitli kurumsal birimlerin, örneğin bir belediyenin çeşitli teknik müdürlüklerinin ve birçok dış kurumun bir GIS kurulumundan etkilenmesi söz konusudur.

Risk: Projenin uygulanması, çeşitli güvensizliklerle ve risklerle doludur. Teknik ve insan kaynakları açısından yapılan eksik değerlendirmeler, üçüncü kişilere bağımlılık bunlara örnek verilebilir.

Bunlara şu çevre koşullarının da eklenmesi gerekir:

- Projenin büyüklüğü
- Gerçekleştirme biçimi (Kurumun kendisinin geliştirmesi ya da standart yazılımların kullanılması v.b.)
- Seçilen bilgi teknolojisi, örn. iş istasyonu ya da PC
- Kurumun organizasyon durumu

Görülmektedir ki, bir kent bilgi sistemi, herhangi bir proje değildir. Daha doğrusu herhangi bir iş değildir. Kent bilgi sistemlerini diğer işlerden ya da yatırımlardan farklılaştıran nedenlerin doğru algılanması ve kavranması gerekiyor. Mekansal içerikli bilgi sistemleri doğru kavranmazlarsa, onlara gereken önemin verilmemesi ve özenin gösterilmemesi durumuyla karşılaşılır ki, bu da onların yürütümünü ve gerçekleştirilmesini zora sokar.

Ülkemizde söylem düzleminde bakıldığında, belediyelerin önemli bir bölümünde “kent bilgi sistemi” kavramının bilindiği ve dillendirildiği görülmektedir. Özellikle teknik kadrolar düzeyinde konu ilgiyle karşılanmakta, siyasiler ve karar vericiler de bu konuya ilgisiz kalamamaktadırlar.

Ancak söylem konusundaki ilgiyle ters orantılı olarak eylem konusunda yetersizlik, uygulamalar konusunda sınırlılık söz konusudur. Birçok belediye, bir başkasının bu işe girişmesini beklerken, yıllar geçip gitmektedir. Ülkemizde 15 yıldır belediyelerin gündeminde olan “kent bilgi sistemleri” konusunda, uygulama bazında sıralanacak fazla örnek yoktur. Oysa Avrupa ülkelerinde GIS pazarının büyüklüğünün 2003 yılında 1.4 milyar Dolar dolayında olacağı kestirilmektedir. Bu rakam bile tek başına bu ülkelerde mekansal içerikli bilgi sistemlerine verilen önemi göstermektedir. Ülkemizin de, bilişim sektörünün diğer alanlarına olduğu gibi, mekansal içerikli bilgi sistemleri alanına gereken önemi vermesi gerekmektedir.

Ülkemizde, başta siyaset olmak üzere birçok alanda olduğu gibi kent bilgi sistemleri alanında da yaşanmakta olan “söylem-eylem” çelişkisinin çözülmesi gerekir. Bu çelişkinin mekanlarımızın, kentlerimizin geleceği adına çözülmesi gerekir. Kentsel alanlarda yaşam kalitesini yükseltme adına çözülmesi gerekir. Mekanlarımızdaki her türden kirlenmenin ortadan kaldırılması adına çözülmesi gerekir.

Bu açılardan bakıldığında, “kent bilgi sistemleri, belediyelerimizin öncelikler sıralamasında kaçınıcı sırada yer almaktadır?” sorusunun genel bir yanıtını vermek kolay değildir. Bu sıralama konjonktüre göre değişmektedir. Örn. ülkenin bir seçim ortamına doğru yol aldığı koşullarda, kent bilgi sistemleri, belediyelerin proje sıralamasında hızla alt sıralara doğru inmektedir. Seçimler yaklaşınca neler mi birinci sıralara doğru yükseliyor? Bu sorunun yanıtını herkes biliyor. Yinelemek adına, kaldırımların, bordürlerin yapımı gibi göze görünecek işler...

İşte öncelikle bu çarpıklığın aşılması gerekiyor. Belediyelerin önceliklerinde, bilgi teknolojilerine bilinçli yatırımın, seçime endeksli, yönetenlerin niyetlerine endeksli olmadan, hep ön sıralarda yer alması gerekir. Başta belediye başkanları olmak üzere karar vericiler siyasi kişilikler... Bu nedenle seçimi ve yeniden seçilmeyi düşünmeleri son derece normal. Ancak her şeyi politize etme hastalığımızdan da kurtulmamız gerekmektedir.

Günümüzde karar vericilerin teknokrat seslere daha fazla değer vermeleri gerekiyor. Kurumla ilişkilerini belediye başkanlarının seçim dönemleriyle sınırlandırmayan uzmanların kent bilgi sistemleri konusundaki yaklaşımları önemsenirse, bilgi teknolojilerine yatırım söylemde kalmaktan kurtulacak, yatırımlar sıralamasında sürekli ön sıralarda yer tutacaklardır.

Unutulmamalıdır ki, kent bilgi sistemleri, kentlerimizin geleceği açısından, bordürlerden ve kaldırımlardan daha önemlidir...